ורבנן. דלמרי לפי׳ לזכות לא יענה משום דנוגע הוא בדבר שמתחרט בו וחוזר שמא יגמר הדין לחובה ויבא זה עדים להזימן ומיהדר לא מלי הדרי בהו לאחר כדי דיבור דכיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד: מוקי לה באחד מן התלמידים. אבל בעדים לא מיתוקמא משום גניעת עדות כדאמרינן: פ״ל אמר לא יענה בנפש למות. למות הוא דאינו עונה כו׳: לא שנו אלא בשעת משא ומתן. דבעינן שיעמוד בדבריו לחזר אחר רחוק שמא ימצא מחזור לזכות דשמא לא טעה: אבל בשעת גמר דין. שמיפס בכר הכל ועכשיו גרלה שטעה חוזר ומלמד חובה: למחרים. משנה היא בפרק היו בודקין אותו (לקמן דף מ.) גבי הלנת דין: דנין אלו כנגד אלו. היכא דאתקלו בדין שלשים ושנה מחייבין ושלשים וחמשה מזכין וקיימא לן (לעיל דף ב.) אין מחין לחובה על פי אחד דנין ברלוותיהן אלו כנגד אלו עד שיחזור בו אחד מן המחייבין דהוו להו מזכין רובא לכל לחזור בו אחד מן המזכין לא קתני ואם איתא דבגמר דין יכול לחזור וללמד חובה ניתני נמי איפכא ונימא לא אחד מן המזכין את דברי המחייבין דאיכא הסייה לרעה על פי שנים: פנא מזכותא. ניחא ליה לאהדורי ומיתני משום ליצנא מעליא, והא״ה נמי איפכא: רוחין פוחו. לענין המנין: ונפל שלשו מפס. כלומר היכי מלית לתרוצא להא דרבי יוסי בר חנינא כרב והא שלחו מתם לדברי ר׳ יוסי בר חנינא מוצא מכלל דרבינו הא דר׳ יוסי לא סבירא ליה דרב דאמר בשעת גמר דין חוזר לחובה: ומשני אין מוצא איספר. הכי שלחו ליה לדברי רבי יוסי ברבי חנינא אין מוציאין מכלל דברי רב, דטעמיה דר׳ יוסי משום דסבא מיהא לא הדר ביה: דברי המחייבין. פלוני חייב ומן הטעם הזה, פלוני זכאי ומן הטעם הזה: בשלמא דברי המחייבין. בעי למיכתב ביום ראשון ואינ״ג דמלי למיהדר דבעינן לידע למחר הטעמים משום דאי הדר ביה חד מינייהו מטעמא קמא ומחייב ליה למחר מטעמא אחרינא, בעי למיהדר ומיבעי הלנת דין בטעמא בתרא לולי יחזור בו הלילה: אלא דברי המזכין. אם איתא דיכול לחזור בו למה לי למכתבינהו, אי משום שעת משא ומתן דלמחר דלא מלינא בעלמא היא כדי שיחזור אחר הזכות לכתוב פלוני זכאי, למה לי למכתב טעמא, אלא לאו משום דאי הדר ביה לא נייתינן ליה, הלכך בעי למיכתב טעמא דלא ניכשייה לטעמיה וגימא (ליה שמא) בדבר שהלדוקין מודים בו חייבי טוטה: מעם אחד משני מקראות. מפרש לקמן היכי דמי: אין מוציא נפן אלא אחד. דאי מהכי קראי לאו להכי אתא דקיימא לן לא נכתבו שני מקראות לעשה אחד הלכך אי מיכייהו מטעמא חד מיכייהו אמר מר: אחת דבר אלהים שתים זו שמעתי. אבל שתים לא שמעתי: פסובה מקדש. פסולין שאם עלו לא ירדו: אם ראוי לו. ובלבד שיהא דבר שגרלה בכר למזבח ובזבחים מפרש למטוטי קמלים שלא קדשו בכלי אבל פיגול, ונשפך דמו, ונאכלו במחשבת פסול, אם עלו לא ירדו והתם מפרש טעמא שהיה פסולן בקדש כלומר שנפסלו בעזרה: רבי יהושע אומר כו׳. קא סלקא דעתך דרבי יהושע אלו לאיפלוגי אתא אלא למילפא מקרא: כל הראוי לאתיא לאתיא גרסינן לאתיא לאתיא לאתיא

יום לתחלת דין. ואיפכא ליכא למימר דמסתמא תחלת הדין עיקר ועוד ביום הגחילו קבלת עדות הוא דהוי כתחלת הדין* :

דכתיב וביום הרלות בו. מכגנע גרלה לי דיים ליה רבא כפ"ק דמועד קטן (דף ח. ושם) לי ולא לאורי וקרא דהכא מוקים לה דיים יום שאי אתה רואה אותו היכא דנגע עולד בחתן ונותנין לו ז' ולאילמליהו אלא אורחא דהכ"ם להביא הפשוט דאי לא כנגע גרלה לי הוא מוקמינן קרא דהכא ביום ולא בלילה וכה"ג איכא בכמה דוכתין* :

סתמא אחרינא אסכח דיני ממונות

מתחילין ביום וגומרין בלילה. דומה דילמא טעמא דמתני' דהכא משום דכתיב ושפטו את העם בכל עת אבל עת אבל לענין סומא מקשינן ריבים לנגעים :

דילמא דיני נחלות קא אמרת. פ"ה ביום הויא טותא המת דין פסוק וא"ל הדבר עוד לדיינין ולריך לאומומי קרא כסהקנה דדברי סכיב מרע לאו ככתובין וכמסורין מדאורייתא אלא מדרבנן :

שלשה שנכנסו לבקר ט'. מפורש בפ"ק (דף ם. ושם) גבי בזמן שסתרו בהן אבל

[עמ"ס על פגלון חוס' דלעיל ד"ה: ד"ה גמלי]

כמ א מיי' פ"ג מהלכות סנהדרין הלכה יח: ל ב מיי' שם הלכה טו:

לא ג מיי' פ"ט מהלכי' מעשה הקרבנות הל' ג והלכה יג:

[פי' תוס' שבת קכח. ד"ה ומתן וכו']

לב ד מיי' פ"ח מהל' סנהדרין הלכה ל ופ"ג שם הלכה ג סמג עשין מ מור שו"ע חו"מ סימן ה סעיף ב:

לג ה מיי' פ"ט מהלכות טומאת לרעת הל"ו:

לד ו מיי' שם הלכה ה:

לה ז מיי' פ"ב מהלכות סנהדרין הלכה ט סמג עשין מ מור שו"ע חו"מ סימן ז סעיף ב:

לו ח מיי' פ"ט מהלכות טומאת לרעת הל"ב:

לז ט מיי' פ"ב מהלכות סנהדרין הלכה ט סמג עשין מ מור שו"ע חו"מ סי' ז סעיף ב:

לח י מיי' פ"ט מהלכות טומאת לרעת הל"ו:

לט כ ל מיי' פ"ב מהל' סנהדרין הלכה ו סמג עשין מ מור שו"ע חו"מ סי' רנ סעיף ח:

מ מ מיי' פ"ב מהלכות סנהדרין הלכה ח ט סמג עשין קט מור שו"ע חו"מ סימן ז סעיף ה:

מא נ מיי' פ"ח מהלכות סנהדרין הלכה ח:

מקום: ריבים לנגעים

רבינו חננאל

ירדו אלא אמר רב פפא כדתניא ר' יוסי הגלילי אומר מחוך שנא' והיה המזבח קודש קדשים. כל הנוגע במזבח יקדש שומע אני בין ראוי בין שאינו ראוי הנוגע במזבח יקדש תל"מ וזה אשר תעשה על המזבח כבשים בני שנה וגו' מה כבשים ראויין למזבח אף כל הנוגע במזבח יקדש דבר הראוי למזבח. ר' עקיבא אומר עולה תמיד מה עולה ראויה אף כל ראוי ותרוייהו קא ממעטי פסולין שנגעו במזבח שלא קדשו. מר מייתי לה מכבשים ור' עקיבא מייתי לה מעולה ורהיגן והאמר רב אדא עולת העוף פסולה. איכא ביניהו ר' יוסי הגלילי דמסיק לה מכבשים סבר כי כבשים אם הן פסולין לא קדשו אבל עולת העוף פסולה קדשה. ולר' עקיבא לא קדשה אלא אמר רב אשי כדתניא דם יחשב לרבות הזורק דברי ר' ישמעאל ר"ע אומר או זבח לרבות הזורק ותרוייהו קא מרבו דריקה נמצא פעם אחד משני מקראות כגון זה בדיני נפשות אין מונין להן אלא אחד : דיני ממונות דנין ביום וגומרין בלילה. אמר רבא דכתיב ושפטו את העם בכל עת. וכתיב והיה ביום הגחילו את בני עד והיתה לבני ישראל לחוקת משפט אורעה כל הפרשה כולה להיות דין ולילה לגמר דין. וכדרב יהודה דאמר ג' שנכנסו לבקר את החולה רצו כותבין רצו עושין דין. ב'

כתבון ואין עושין דין ואמר רב הסדא לא שנו אלא ביום אבל בלילה כותבין ואין עושין דין והוי להו דיין ואין עד נעשה דיין : **הדא** פומא דהוה בשבבותיה דר' יוחנן דהוה דאין דינא ולא אמר ליה ר' יוחנן ולא מידי. והאמר ר' יוחנן הלכה כסתם משנה ותנן כל הכשר לדון כשר להעיד ואינו כשר לדון. ואר"י לאתויי סומא באחת מעיניו. ור' מאיר היא דמקיש ריבים לנגעים מה נגעים (ביום) [שלא במומין] דכתיב לכל מראה עיני הכהן. אף ריבים שלא במומין . ר' יוחנן סתמא אחרינא אשכח להכשיר במומא באחת מעיניו. ואמרינן מכדי האי סתמא ואהאי סתמא למה מסך על זו ורדה האחרת. איבעיא אימא האי סתמא והיא מתני' דהכא ואקומנא דלא כר' מאיר דסתם מתני' בוותיה אלא כרבנן דאינון רבים והיא סתמא דבנרה לר' מאיר ואע"ג דתרוייהו סתמי אינון סתמי דרבנן עריפא . איבעיא תימא משום דתני לה לסתנ"ר דהכא נבי הלכתא דדיני דהאי פרקין בולהו דיני נינהו והלכתא ניתהו. ויש מי שהיה פותר בה זו מפני ששנויה בלשון רבים וזו שבמס' נדה שנויה בלשון יחיד ולא סבירא לן : דיני נפשות דנין ביום וגומרין ביום מנא לן שנאמר

[ירושלמי]

נוסח מחלוקת אם נאמר דין על דיני ממונות עדות הלכה ח ט סמג עשין קט מור שו"ע חו"מ סימן ז סעיף ה:

מקום: ריבים לנגעים

נוסח סומא כדין מבנה

ב' מקורות החולקים בדין סומא כדין

מה מס:

נעמי' ס"ב מ"ב

[ב"ב קיג:]

ב"ב קיג:[ע"ש]

[פי' תוס' ב"ק ג: סוף ד"ה כגון]

שם קיד. גיעין הי ר"ה כו. כתובות כא: ב"ק ג:

ראבדר כפ"ד ו"אאר ר' אל מאיר קח אות כל דאמי ד"ש והוקע אותם זה נכר הטעם ניעוה חרון אף ר' מישאל

תגהות הב"ח

(ח) גמ' אל לנ"ל מעתה מלן :

(ב) רש"י ד"ה

[ירושלמי כ"ל: ל]

... ומיה דאמרה קודם קדמה כל הנוגע באמצה יקדש נמן וזה אשר תעשה על המזבח בכבשים בני שנה ניים תמיד

[זכרים פב:]

שם ק. ע"ש

[ויקרא יג: ג-ד (ומלאה)]

[ויקרא יג: ח-ט (ולראה)]

[שם:]

מה כ

[ינמות קד.]

[ב"ב קיג:]

[ב"ב קיג:]

[ב"ב קיג: